

נובמבר 2003

מבוטח/ת יקר/ה,

הנדון: תוכנית הפנסיה החדשה (תקנון אחיד)

ביום 29.05.03 אישרה כנסת ישראל את הסדר קרנות הפנסיה הותיקות בחוק הפיקוח על עסקי ביטוח, התשמ"א - 1981. במסגרת החוק אושרו הצעדים, על פיהם קרנות הפנסיה הותיקות שצברו גרעונות אקטואריים, לרבות מבטחים מוסד לביטוח סוציאלי של העובדים בע"מ (בניהול מיוחד), נדרשות לפעול, וזאת לצורך איזון האקטוארי ואיתנות הפיננסית. יציבות ובטחון קרנות הפנסיה תתאפשר באמצעות שינויים בזכויות ובחובות של המבוטחים - כפי שמופיעים בתקנון, ומתן סיוע ממשלתי בהיקף של 73 מיליארד ש"ח שיאפשר להן לשלם את קצבאות המבוטחים, תוך יצירת אחידות במערך הזכויות בין מבוטחי קרן הפנסיה ובין הקרנות לבין עצמן.

במסגרת הסדר זה, מונית על ידי המפקח על הביטוח לתפקיד המנהל המיוחד של הקרן. תפקידי, בין היתר, לפעול להבטחת זכויות המבוטחים בקרן ולשמירת יכולתה של הקרן לעמוד בהתחייבויותיה כלפיהם.

בהתאם להוראות החוק גיבש המפקח על הביטוח תוכנית פנסיה חדשה למבוטחים ולפנסיונרים (תקנון אחיד), שנכנסה לתוקף ביום 1.10.03. התקנון החדש מבטל את ההסדרים המיוחדים שהיו קיימים, יוצר שוויוניות במערך הזכויות לכל המבוטחים, מנהיג אחידות בכללי חישוב הזכויות, ומקנה שקיפות מלאה של זכויות וחובות המבוטח בקרן.

כמו כן, נקבע לראשונה בקרן זו מנגנון איזון אקטוארי, בדומה למנגנון האיזון הקיים בקרנות הפנסיה החדשות, המבטיח שמירה על יציבות הקרן במקרה של עודף או גרעון אקטוארי.

התקנון החדש יחליף את התקנון הקודם של הקרן. רצ"ב תקציר עיקרי התקנון החדש האמור לעיל, אשר יסייע לך בהבנת התוכנית ובהכרת זכויותיך בקרן.

ניתן לעיין בתקנון החדש באתר הקרן באינטרנט: www.mivtachim.co.il

בכבוד רב,

עו"ד ירון ארבל
מנהל מיוחד

דע את זכויותיך -
תקציר תוכנית הפנסיה

מבטחים מוסד לביטוח סוציאלי של העובדים בע"מ (בניהול מיוחד)

קיצבת זיקנה

מבוטח שהגיע לגיל פרישה (ראה טבלת גיל פרישה בסוף החוברת) יהיה זכאי לקבל קיצבת זיקנה לכל ימי חייו. הקיצבה תחושב באמצעות הכפלה של ה"שכר הקובע לקיצבה" ב"שיעור קיצבת הזיקנה" שצבר המבוטח.

שיעור קיצבת הזיקנה

שיעור קיצבת הזיקנה מתקבל על ידי הכפלת מספר חודשי הביטוח שיש למבוטח בקרן, ב"שיעור קיצבה חודשי" המפורט בתקנון.

חודש ביטוח בקרן הפנסיה הוא חודש שעבורו התקבל בקרן תשלום דמי גמולים בגין המבוטח. "שיעור הקיצבה החודשי" הוא 0.1667% (בחישוב שנתי מתקבל שיעור של 2%).

לדוגמא: מר לוי הצטרף לקרן בחודש ינואר 1988, היה מבוטח ברציפות, ויפרוש לפנסיה בחודש ינואר 2018 (30 שנות ביטוח). מר לוי יהיה זכאי לשיעור קיצבה שנתי של 2%, כך ששיעור קיצבת הזיקנה שלו יהיה:

$$.60\% = 30 \times 2\%$$

ישנם מקרים בהם שיעור הקיצבה החודשי שונה. למשל, מבוטח שהצטרף לקרן לפני חודש אפריל 1984 ואין באפשרותו לצבור 420 חודשי ביטוח (35 שנות ביטוח), או מבוטח שממשיך לעבוד לאחר גיל הפרישה.

לדוגמא: גב' כהן הצטרפה לקרן בחודש אוקטובר 1980 והיתה מבוטחת בקרן ברציפות עד פרישתה במשך 25 שנה (300 חודשים). גב' כהן תהיה זכאית לשיעור קיצבה שנתי (בהתאם לטבלה המפורטת בתקנון) של 2.28% (0.19% x 12 חודשים) בגין 23 שנים הראשונות ולשיעור קיצבה שנתי של 2% בגין השנתיים הנוספות (השנתיים שלאחר אוקטובר 2003).

$$.56.44\% = 2\% \times 2 + 2.28\% \times 23$$

כפי שהיה נהוג בעבר, שיעור קיצבת הזיקנה המכסימלי הינו 70%.

מבוטחי תקופת הביניים - מבוטח שהצטרף לקרן פנסיה ותיקה בין 1 בינואר 1995 ל- 31 במרס 1995, "שיעור הקיצבה החודשי" שלו הינו שונה ועומד על 0.1333% לכל חודש ביטוח (1.6% בחישוב שנתי).

דחיית הפרישה

מבוטח שטרם צבר 70% קיצבה, אשר דחה את פרישתו לאחר גיל הפרישה הרשמי וממשיך בתשלום דמי גמולים לקרן, יהיה זכאי להגדלה של שיעור קיצבת הזיקנה (אך לא יוכל לצבור יותר מ- 70%).

הקדמת פרישה

בדומה למצב שקיים כיום, מבוטח המעוניין להקדים את פרישתו (לפני גיל הפרישה הרשמי) יהיה רשאי לעשות זאת, בכפוף לתנאים הקבועים בתקנון.

בתמורה להקדמת הפרישה, תופחת קיצבת הזיקנה לגבר ולאישה לכל שנת הקדמה, בהתאם למקדמים כמפורט בתקנון הקרן.

חישוב השכר הקובע למבוטח פעיל

בהתאם להוראות החוק החדש, ייקבע השכר הקובע של מבוטח שהמשיך ביטוחו בקרן הפועלת לפי שיטת שלוש השנים האחרונות לאחר ספטמבר 2003, כממוצע משוקלל בין שתי שיטות: שיטת ממוצע יחסי השכר, ושיטת שלוש השנים האחרונות.

שיטת ממוצע יחסי השכר - השכר הקובע בשיטה זו מבוסס על היחס בין המשכורת המבוטחת ממנה הועברו דמי גמולים לקרן הפנסיה, לבין השכר הממוצע במשק באותו חודש.

לכל חודש ביטוח נקבע יחס שכר הנוצר מחלוקת המשכורת המבוטחת בשכר הממוצע במשק באותו חודש.

לדוגמא: המשכורת המבוטחת בקרן של מר יצחקי בחודש ינואר 2002 היתה בסך של 7,500 ש"ח והשכר הממוצע במשק בחודש ינואר 2002 היה 7,369 ש"ח. יחס השכר של מר יצחקי לאותו חודש יהיה: $1.018 = 7,369 : 7,500$.

לצורך חישוב השכר הקובע לקיצבה, יחושב ממוצע של יחסי השכר לאורך כל תקופת הביטוח, וממוצע זה יוכפל בשכר הממוצע במשק במועד הפרישה לקיצבה (מבוסס על השכר הממוצע במשק בכל אחד מ- 12 החודשים האחרונים הידועים).

התוצאה המתקבלת היא השכר הקובע לקיצבה לפי שיטת ממוצע יחסי השכר.

לדוגמא: גב' מימון מבוטחת בקרן משנת 1990 ותפרוש לפנסיה בשנת 2020 (30 שנות ביטוח). שכרה המבוטח בקרן ביחס לשכר הממוצע במשק הינו:

בעשר שנות הביטוח הראשונות - 50% מהשכר הממוצע במשק (יחס שכר – 0.5)

בעשר השנים הבאות - 120% מהשכר הממוצע במשק (יחס שכר – 1.2)

בעשר שנות הביטוח האחרונות - 100% מהשכר הממוצע במשק (יחס שכר – 1).

השכר הקובע לקצבה של גב' מימון לפי שיטת ממוצע יחסי השכר, בהנחה שבשנת 2020 יהיה השכר הממוצע במשק 10,000 ₪, יחושב כדלקמן:

ממוצע יחסי השכר הינו:

$$0.9 = \frac{(1 \times 10) + (1.2 \times 10) + (0.5 \times 10)}{30 \text{ שנים}}$$

30 שנים

השכר הקובע בשיטת ממוצע יחסי השכר הינו: $10,000 \times 0.9 = 9,000$ ₪.

במקרה שהמבוטח צבר יותר מ- 35 שנות ביטוח (420 חודשי ביטוח) אזי בחישוב הממוצע יילקחו 420 יחסי השכר הגבוהים ביותר בכל תקופת הביטוח.

חישוב שכר קובע מכסימלי - הוראות החוק קבעו כי גידול בשכרו הקובע של המבוטח החל מחודש אפריל 1996 יוגבל. לפי הוראות אלה, בחישוב השכר הקובע מביאים בחשבון שחישוב השכר הממוצע במשק, לצורך חישוב יחסי השכר ולצורך ההכפלה בממוצע יחסי השכר, יוגבל ריאלית ב- 2% לשנה מחודש אפריל 96 ועד למועד הפרישה.

שיטת 3 השנים האחרונות - השכר הקובע בשיטה זו מבוסס על ממוצע המשכורות המבוטחות ב- 36 החודשים (3 שנים) שקדמו למועד הפרישה ובהתחשב בחלקיות המשרה של המבוטח בכל שנות הביטוח בקרן.

לדוגמא: מר ביאור היה מבוטח בקרן במשך עשרים שנים. במשך מחצית משנות ביטוחו בקרן (10 שנים) עבד מר ביאור במשרה חלקית בשיעור 50%, וביתר תקופת הביטוח (10 שנים) עבד במשרה מלאה. בשלוש השנים האחרונות לביטוחו בקרן שילם מר ביאור דמי גמולים ממשרה מלאה. שכרו המבוטח בשנה האחרונה היה 8,500 ₪ ובשנתיים שקדמו לה היה שכרו המבוטח 8,000 ₪.

שכרו הקובע לקצבה של מר ביאור יחושב כדלקמן:

ממוצע 3 השנים האחרונות:

$$8,167 = \frac{(8,500 \times 12) + (8,000 \times 24)}{36 \text{ חודשים}}$$

36 חודשים

חישוב חלקיות המשרה הממוצעת בכל תקופת הביטוח :

$$75\% = \frac{(10 \times 100\%) + (10 \times 50\%)}{20}$$

20 שנים

שכר קובע בשיטת 3 השנים האחרונות (משכורת ממוצעת בשלוש השנים האחרונות כפול חלקיות ממוצעת של המישרה בתקופת הביטוח) : $8,167 \times 75\% = 6,125$ ₪

חישוב שכר קובע מכסימלי - הוראות החוק קבעו כי גידול בשכרו הקובע של המבוטח החל מחודש אפריל 1996 יוגבל. לפי הוראות אלה, תיערך במועד חישוב הפנסיה השוואה בין שכרו הקובע של המבוטח במועד הפרישה לבין תקרת השכר הקובע שהיא שכרו הקובע בחודש מרץ 1996 כשהוא צמוד למדד בתוספת 2% לשנה עד למועד הפרישה.

במקרה בו חישוב שכרו הקובע של המבוטח במועד הפרישה היה גדול מתקרת השכר הקובע, יהיה השכר הקובע לקיצבה צירוף של תקרת השכר הקובע ועוד תוספת לשכר הקובע על פי חישוב אקטוארי כמפורט בתקנון.

כאמור, בהתאם להוראות החוק החדש יקבע השכר הקובע של מבוטח שהמשיך ביטוחו בקרן הפועלת לפי שיטת 3 השנים האחרונות לאחר ספטמבר 2003, כממוצע משוקלל של שתי שיטות חישוב - שיטת יחסי שכר ושיטת 3 שנים אחרונות. השקלול בין שתי השיטות נעשה בהתאם למשך תקופת הביטוח בכל שיטה.

לדוגמא : מר שפר יפרוש לפנסיה בחודש אוקטובר 2005 עם ותק של 20 שנות ביטוח. השכר הקובע שלו יקבע כממוצע משוקלל בין שתי השיטות כאשר לשיטת 3 השנים אחרונות יינתן משקל של 18 שנים מתוך 20 שנים (90%) בעוד שלשיטת יחסי השכר יינתן משקל של שנתיים בלבד מתוך 20 שנים (10%).

חישוב השכר הקובע של מר שפר בשיטת 3 שנים אחרונות, יבוצע לפי שכרו המבוטח ב- 36 חודשי הביטוח הסמוכים לפני פרישתו (אוקטובר 2005). בחישוב השכר הקובע לפי שיטת יחסי השכר ייערך החישוב כאמור לעיל, לפי יחסי השכר בכל תקופת ביטוחו בקרן.

היוון קיצבה

כפי שהיה נהוג בעבר, מבוטח הפורש לקיצבת זיקנה, בגיל הפרישה או אחריו, רשאי להוון עד 25% מקיצבת הזיקנה שלו לתקופה שלא תעלה על 5 שנים, בכפוף לתנאים המפורטים בתקנון הקרן.

מענק שנים עודפות

כפי שהיה נהוג בעבר, מבוטח שפרש לקיצבת זיקנה בגיל הפרישה או אחריו וצבר בקרן יותר מ- 35 שנות ביטוח בתוכנית פנסיה מקיפה, זכאי לקבל בגין כל שנת ביטוח עודפת

(שנות ביטוח מעבר ל- 35 שנות הביטוח הראשונות) מענק בשיעור 75% מן השכר הקובע לכל שנת ביטוח עודפת.

לדוגמא: גב' מאירי שפרשה לאחר 40 שנות ביטוח בקרן בתוכנית מקיפה ושכרה הקובע הינו 8,500 ₪, תהיה זכאית לקיצבה בסך $8,500 \times 70\% = 5,950$ ₪.

בנוסף תקבל גב' מאירי בעת פרישתה מענק חד פעמי בסך $8,500 \times 5\% = 31,875$ ₪.

הקיצבה לשאיריו של פנסיונר

שאיריו של פנסיונר שנפטר, יהיו זכאים לקיצבת שאירים מסכום הקיצבה האחרון ששולם לפנסיונר, כמפורט להלן:

אלמנה - 60%, אלמן - 30%, יתום עד גיל 21 - 20%, יתום עד גיל 21 שנפטרו שני הוריו - 40%, הורה - 15%.

בכל מקרה, לא תעלה הקיצבה של כלל השאירים על 100% מסכום הקיצבה האחרון ששולם לפנסיונר.

לדוגמא: מר יעקובי קיבל קיצבה של 5,000 ₪ מהקרן, נפטר והותיר אחריו אלמנה ויתום. שאיריו של מר יעקובי יהיו זכאים לקיצבה בסך 3,000 ₪ לאלמנה ובסך 1,000 ₪ ליתום עד גיל 21.

קיצבת שאירי מבוטח

שאירים של מבוטח שנפטר (בטרם הגיעו לגיל הפרישה), יהיו זכאים לקיצבת שאירים כשיעור מהשכר הקובע, כמפורט להלן:

אלמנה - 40%, אלמן - 20%, יתום עד גיל 21 - 20%, יתום עד גיל 21 שנפטרו שני הוריו - 40%, שני יתומים שנפטרו שני הוריהם - 30% כל אחד, הורה - 15%.

בכל מקרה, לא תעלה הקיצבה של כלל השאירים על 80% מהשכר הקובע. במקרה שהמבוטח הותיר אחריו גם הורה, לא תעלה הקיצבה של כלל השאירים על 85% מהשכר הקובע.

לדוגמא: מר אהרון שנפטר והותיר אחריו אלמנה עם שני יתומים.

בהינתן ששכרו הקובע הינו 6,000 ₪ יהיו שאיריו של מר אהרון זכאים לקיצבה מהקרן כמפורט להלן:

אלמנה 2,400 ₪, כל יתום 1,200 ₪, סה"כ קיצבת שאירים למשפחה - 4,800 ₪.

הערה: מבוטח שנפטר אשר לא הותיר אחריו שאירים הזכאים לקיצבת שאירים, יוחזרו ליורשיו על פי דין הכספים שנצברו לזכותו בקרן מחושבים לפי נוסחת ערכי פדיון.

קיצבת נכות

נכה הוא מבוטח פעיל אשר צבר תקופת אכשרה, ורופא הקרן קבע כי מחמת מצב בריאותו נפגע כושרו לעבוד בעבודתו או בעבודה אחרת המתאימה לו לפי השכלתו, הכשרתו או כישוריו, במשך 90 ימים רצופים לפחות. המבוטח יהיה זכאי לקיצבת נכות, בתנאים המפורטים בתקנון.

חישוב קיצבת נכות

קיצבת הנכות תחושב על ידי הכפלת שיעור הנכות שקבע רופא הקרן, בקיצבת הזיקנה שהיה המבוטח צובר בתוכנית פנסיה מקיפה אילו היה ממשיך לעבוד עד גיל הפרישה.

רופא הקרן קובע את שיעור הנכות (מלאה או חלקית), ותקופת הנכות.

נכות בשיעור 70% ומעלה מזכה בקיצבת נכות מלאה.

לדוגמא: רופא הקרן קבע למר שלום, שהצטרף לקרן בגיל 30, שיעור נכות 75%. שכרו הקובע של מר שלום עמד על 10,000 ₪ בעת שלקה בנכות, ולפיכך הוא יהיה זכאי לקיצבת נכות בגובה 7000 ₪, לפי החישוב הבא:

שכר קובע = 10,000 ש"ח

שיעור קיצבת הנכות = שיעור קיצבת הזיקנה 70%

שיעור הנכות מעל 70% = נכות מלאה 100%

סכום קיצבת הנכות 7,000 = 10,000 x 70% x 100% ש"ח

נכה המקבל קיצבת נכות רשאי לעבוד במקביל לקבלת קיצבה, כאשר השתכרותו לא תעלה על ההפרש בין קיצבת הנכות לבין המשכורת הקובעת. כל סכום מעל להפרש זה ינוכה מקצבת הנכות.

מבוטח שהפסיק תשלומיו לקרן

מבוטח שהופסק תשלום דמי גמולים לקרן בגינו למעלה מ-3 חודשים, יהיה זכאי לקיצבת זיקנה וקיצבת שאירים, ולא יהיה זכאי לקיצבת נכות. הקיצבה שתשולם למבוטח או לשאיריו תחושב אך ורק על בסיס שיעור הקיצבה שנצבר עד מועד הפסקת התשלומים לקרן.

מבוטח שהופסקו יחסי עובד-מעביד במקום העבודה בו היה מבוטח בקרן לאחרונה יוכל להמשיך חברותו בקרן באמצעות מעסיק חדש גם אם זה אינו מבטח את עובדיו בקרן, וכן כמבוטח עצמאי על פי הסכם בינו ובין הקרן.

מנגנון איזון אקטוארי

קרן הפנסיה במתכונתה החדשה תנוהל באיזון אקטוארי מלא (איזון בין ההתחייבויות למבוטחים ולפנסיונרים לבין סך הנכסים). המשמעות היא שעודפים שייצברו יגדילו את זכויות המבוטחים, הפנסיונרים והשאירים; גירעונות שייצברו יקטינו את זכויות המבוטחים, הפנסיונרים והשאירים.

משיכת כספים מן הקרן – ביטול הזכות לקיצבה

משיכת כספים מבטלת את הזכאות לקיצבה בקרן ובכל קרן פנסיה אחרת שבהסדר ולפיכך אינה מומלצת! החזר הכספים יעשה לפי נוסחת ערכי פדיון המפורטת בתקנון הקרן. מבוטח במספר קרנות פנסיה יאבד זכויותיו לקיצבה במידה וימשוך כספים מאחת הקרנות בהן היה מבוטח ויהיה זכאי למשיכת כספים בלבד.

דמי ניהול

מכל תשלום שתשלם הקרן ינוכו דמי ניהול בשיעור 2%.

עדכון הקיצבה (זיקנה, נכות או שאירים)

הקיצבה תעודכן בהתאם לשינויים במדד המחירים לצרכן - בכל פעם ששיעור הגידול במדד יגיע ל - 5% לעומת מדד העדכון הקודם. מדד הבסיס המדד בגין נובמבר 2002.

זכאות לפנסיית זיקנה, נכות או שאירים

כנהוג כיום, מותנית הזכאות לקיצבה בעמידה במספר תנאים כגון תקופת אכשרה, קיצבת מינימום וכדומה. תנאי הזכאות מפורטים במלואם בתקנון הקרן.

רציפות זכויות

קיים מנגנון לתשלום קיצבה למבוטח אם צבר זכויות ביותר מקרן אחת. זכויותיו של המבוטח בכל קרן יחושבו על פי תקנון אותה קרן על פי התקופה בה היה מבוטח באותה קרן, והקיצבה בגין תקופות הביטוח השונות תשולם ע"י הקרן האחרונה ממנה פרש לקיצבה.

ישוב סכסוכים

המבוטח רשאי לערער על החלטות רופא הקרן בנושא תביעות קיצבת נכות בפני ועדה רפואית לעררים של קרנות הפנסיה או באמצעות פניה לרשות שיפוטית מוסמכת. חילוקי דעות בנושאים אחרים ייושבו באמצעות פניה לרשות שיפוטית מוסמכת.

גיל הפרישה

הועלה גיל הפרישה לפי כל דין עד לחודש ינואר 2004 - יקבע גיל הפרישה בהתאם לתאריך לידתו ומינו של המבוטח כמפורט בטבלה שלהלן :

גיל קצבה לגבר	תאריך הלידה (חודש ושנה)
65	עד סוף חודש דצמבר 1938
65 ו-4 חודשים	חודש ינואר 1939 - חודש אוגוסט 1939
65 ו-8 חודשים	חודש ספטמבר 1939 - חודש אפריל 1940
66	חודש מאי 1940 - חודש דצמבר 1940
66 ו-4 חודשים	חודש ינואר 1941 - חודש אוגוסט 1941
66 ו-8 חודשים	חודש ספטמבר 1941 - חודש אפריל 1942
67	חודש מאי 1942 ואילך

גיל קיצבה לאשה	תאריך הלידה (חודש ושנה)
60	עד סוף חודש דצמבר 1943
60 ו-4 חודשים	חודש ינואר 1944 - חודש אוגוסט 1944
60 ו-8 חודשים	חודש ספטמבר 1944 - חודש אפריל 1945
61	חודש מאי 1945 - חודש דצמבר 1945
61 ו-4 חודשים	חודש ינואר 1946 - חודש אוגוסט 1946
61 ו-8 חודשים	חודש ספטמבר 1946 - חודש אפריל 1947
62	חודש מאי 1947 - חודש דצמבר 1947
62 ו-4 חודשים	חודש ינואר 1948 - חודש אוגוסט 1948
62 ו-8 חודשים	חודש ספטמבר 1948 - חודש אפריל 1949
63	חודש מאי 1949 - חודש דצמבר 1949
63 ו-4 חודשים	חודש ינואר 1950 - חודש אוגוסט 1950
63 ו-8 חודשים	חודש ספטמבר 1950 - חודש אפריל 1951
64	חודש מאי 1951 - חודש דצמבר 1951
64 ו-4 חודשים	חודש ינואר 1952 - חודש אוגוסט 1952
64 ו-8 חודשים	חודש ספטמבר 1952 - חודש אפריל 1953
65	חודש מאי 1953 - חודש דצמבר 1953
65 ו-4 חודשים	חודש ינואר 1954 - חודש אוגוסט 1954
65 ו-8 חודשים	חודש ספטמבר 1954 - חודש אפריל 1955
66	חודש מאי 1955 - חודש דצמבר 1955
66 ו-4 חודשים	חודש ינואר 1956 - חודש אוגוסט 1956
66 ו-8 חודשים	חודש ספטמבר 1956 - חודש אפריל 1957
67	חודש מאי 1957 ואילך

לא הועלה גיל הפרישה, אזי יהיה גיל הפרישה -

לגבי גבר - גיל 65, לגבי אישה - 60

למען הסר ספק, יובהר בזאת כי האמור במסמך זה מיועד אך ורק להצגת עיקרי התקנון החדש והמסמך היחידי המחייב את הקרן הינו תקנון הקרן.